

Důvodová zpráva

Stávající právní úprava přírodních parků na území hl. m. Prahy

Dle ust. § 12 odst. 3 zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon č. 114/1992 Sb.), může orgán ochrany přírody k ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami zřídit obecně závazným právním předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.

Zřízením přírodních parků nejsou dotčeny jiné formy ochrany stanovené na základě zákona č. 114/1992 Sb., tedy např. ochrana dřevin rostoucích mimo les, ochrana zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů nebo ochrana zvláště chráněných území.

Na území hl. m. Prahy je v současné době vyhlášeno 12 přírodních parků, které zaujímají rozlohu cca 10 tis. ha. Jedná se o přírodní parky Botič – Milíčov, Říčanka, Radotínsko – Chuchelský háj, Šárka – Lysolaje, Drahaň – Troja, Hostivař – Záběhllice, Rokytka, Modřanská rokle – Cholupice, Košíře - Motol, Klánovice – Čihadla, Prokopské a Dalejské údolí a Smetanka.

Tyto přírodní parky byly zřízeny v rozmezí let 1984 až 2009 následujícími zřizovacími předpisy:

- **Botič – Milíčov**

Vyhláška č. 3/1984 Sb. NVP, o zřízení oblasti klidu „Botič-Milíčov“ a „Říčanka“ a vyhlášení stavební uzávěry pro tyto oblasti

- **Říčanka**

Vyhláška č. 3/1984 Sb. NVP, o zřízení oblasti klidu „Botič-Milíčov“ a „Říčanka“ a vyhlášení stavební uzávěry pro tyto oblasti

- **Radotínsko - Chuchelský háj**

Vyhláška č. 8/1990 Sb. NVP, o zřízení oblastí klidu v hlavním městě Praze a vyhlášení stavební uzávěry pro tyto oblasti

- **Šárka – Lysolaje**

Vyhláška č. 8/1990 Sb. NVP, o zřízení oblastí klidu v hlavním městě Praze a vyhlášení stavební uzávěry pro tyto oblasti

- **Drahaň – Troja**

Vyhláška č. 8/1990 Sb. NVP, o zřízení oblastí klidu v hlavním městě Praze a vyhlášení stavební uzávěry pro tyto oblasti

- **Hostivař – Záběhllice**

Vyhláška č. 8/1990 Sb. NVP, o zřízení oblastí klidu v hlavním městě Praze a vyhlášení stavební uzávěry pro tyto oblasti

- **Rokytka**

Vyhláška č. 8/1990 Sb. NVP, o zřízení oblastí klidu v hlavním městě Praze a vyhlášení stavební uzávěry pro tyto oblasti

- **Modřanská rokle – Cholupice**

Vyhláška č. 3/1991 Sb. hl. m. Prahy, o zřízení oblastí klidu v hlavním městě Praze a vyhlášení stavební uzávěry pro tyto oblasti

Nařízení č. 11/2009 Sb. hl. m. Prahy, kterým se mění vyhláška č. 3/1991 Sb. hl. m. Prahy, o zřízení oblastí klidu v hlavním městě Praze a vyhlášení stavební uzávěry pro tyto oblasti

- **Košíře – Motol**

Vyhláška č. 3/1991 Sb. hl. m. Prahy, o zřízení oblastí klidu v hlavním městě Praze a vyhlášení stavební uzávěry pro tyto oblasti

Nařízení č. 11/2009 Sb. hl. m. Prahy, kterým se mění vyhláška č. 3/1991 Sb. hl. m. Prahy, o zřízení oblastí klidu v hlavním městě Praze a vyhlášení stavební uzávěry pro tyto oblasti

- **Klánovice – Čihadla**

Vyhláška č. 3/1991 Sb. hl. m. Prahy, o zřízení oblastí klidu v hlavním městě Praze a vyhlášení stavební uzávěry pro tyto oblasti

Nařízení č. 11/2009 Sb. hl. m. Prahy, kterým se mění vyhláška č. 3/1991 Sb. hl. m. Prahy, o zřízení oblastí klidu v hlavním městě Praze a vyhlášení stavební uzávěry pro tyto oblasti

- **Prokopské a Dalejské údolí**

Vyhláška č. 7/1993 Sb. hl. m. Prahy, o zřízení přírodního parku „Prokopské a Dalejské údolí“ a o vyhlášení stavební uzávěry pro tento park

Nařízení č. 21/2003 Sb. hl. m. Prahy, kterým se mění vyhláška č. 7/1993 Sb. hl. m. Prahy, o zřízení přírodního parku „Prokopské a Dalejské údolí“ a o vyhlášení stavební uzávěry pro tento park

- **Smetanka**

Nařízení č. 19/2009 Sb. hl. m. Prahy, o zřízení přírodního parku Smetanka

Přírodní parky byly do roku 1991 zřizovány na základě ust. § 33 odst. 3 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), jako oblasti klidu a zároveň byla pro tyto oblasti podle téhož ustanovení vyhlášena trvalá stavební uzávěra.

Ode dne nabytí účinnosti zákona č. 114/1992 Sb., tj. od 1. 6. 1992, jsou přírodní parky zřizovány na základě ust. § 12 odst. 3 cit. zákona. Ustanovením § 90 odst. 10 zákona č. 114/1992 Sb. byly stávající oblasti klidu k témuž datu prohlášeny za přírodní parky. Přírodní parky lze podle platné právní úpravy zřizovat pouze k ochraně krajinného rázu, nikoliv k jiným účelům.

Dle zřizovacích předpisů bylo hlavním posláním oblastí klidu zachovat a chránit vymezené části území pro jejich biologické, krajinné a estetické hodnoty a využít je k zotavení občanů, pro jejich odpočinek po práci a k poučení a tím přispět ke zlepšení životního prostředí. K tomu byla stanovena v zřizovacích předpisech řada omezení, která nesouvisí přímo s ochrannou krajinného rázu a která jsou dnes přímo upravena v zákoně č. 114/1992 Sb., v zákoně č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů, zákoně č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů, v zákoně č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, a v jiných právních předpisech.

Zhodnocení platné právní úpravy

Potřeba přijetí nového právního předpisu je vyvolána celkovou změnou právního řádu. Od okamžiku vydání většiny zřizovacích předpisů (mimo nařízení č. 19/2009 Sb. hl. m. Prahy) došlo ke značné proměně související právní úpravy. Z těchto nejzásadnějších změn je třeba uvést přijetí zákona č. 114/1992 Sb., dále přijetí nového stavebního zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), zákona o silničním provozu, zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, lesního zákona a zákona o myslivosti.

Dle současné právní úpravy je mimo souvisle zastavěné části ve volné přírodě v přírodních parcích v Praze zakázáno tábořit, rozdělovat oheň, kouřit v lesních porostech, rušit klid oblastí křikem nebo jiným hlukem, zejména provozem rozhlasových přijímačů a magnetofonů (na lesních pozemcích danou problematiku přitom upravuje lesní zákon v ust. § 20, a to včetně procesu povolování výjimek), jakýmkoli způsobem poškozovat nebo ničit stromy, keře a rostliny (ochrana dřevin je přitom pro dřeviny rostoucí mimo les upravena v ust. § 7 a násl. zákona č. 114/1992 Sb., ochranu lesních dřevin pak obsahuje ustanovení § 20 lesního zákona), chytat, usmrcovat, záměrně rušit volně žijící živočichy nebo jinak zasahovat do jejich přirozeného vývoje či prostředí (ochrana volně žijících živočichů je přitom řešena v ustanoveních § 5, § 49 a § 50 zákona č. 114/1992 Sb. a § 8 odst. 2 a § 9 odst. 1 zákona o myslivosti) a nechávat volně pobíhat psy (což je přitom v honitbách upraveno v ust. § 10 odst. 1 zákona o myslivosti)

Stávající právní úprava řeší i omezení provozu motorových vozidel, nadto s odkazem na neplatnou právní úpravu [§ 38 odst. 2 písm. a) a § 54 odst. 2 vyhlášky č. 100/1975 Sb., o pravidlech silničního provozu ve znění pozdějších předpisů]. Omezení vjezdu motorových vozidel však nemá žádnou souvislost s ochranou krajinného rázu.

Stávající právní úprava omezuje na území přírodních parků také výstavbu některých druhů staveb, i když jsou jinak v souladu s územně plánovací dokumentací a nesnižují ani nemění krajinný ráz místa či oblasti. Pojetí stavební uzávěry ve stávajících zřizovacích předpisech přírodních parků v Praze není v souladu s dnešní právní úpravou stavební uzávěry dle stavebního zákona. V ust. § 97 odst. 1 stavebního zákona je územní opatření o stavební uzávěře upraveno jako opatření prozatímní, které má zabránit konfliktu z hlediska budoucího využití území podle připravované územně plánovací dokumentace, jestliže bylo schváleno její zadání, nebo podle jiného rozhodnutí či opatření, jímž se upravuje využití území. Ustanovení § 99 odst. 1 stavebního zákona dále stanoví, že obsahem územního opatření o stavební uzávěře musí být i doba trvání stavební uzávěry.

Dalším významným problémem stávající právní úpravy u přírodních parků Botič – Milíčov, Říčanka, Radotínsko – Chuchelský háj, Šárka – Lysolaje, Drahaň – Troja, Hostivař – Záběhllice, Rokytka a Prokopské a Dalejské údolí je vymezení jejich hranic slovním popisem. Takto vymezené hranice jsou nejednoznačné a jsou často zpochybňovány.

Lze konstatovat, že stávající zřizovací předpisy přírodních parků regulují i právní vztahy, které jsou upraveny jinými právními předpisy (přičemž v některých případech jsou zřizovací právní předpisy s těmito právními předpisy v rozporu) a pro jejichž úpravu v rámci ochrany přírodních parků není v zákoně č. 114/1992 Sb. zmocnění.

Navrhované nařízení lze označit za „technickou novelu“ dosavadního právního stavu. Účelem navrhovaného nařízení není měnit stávající právní režim v přírodních parcích, ale uvést jej do souladu s platnými právními předpisy.

Aktuální právní úprava přírodních parků v zákoně č. 114/1992 Sb.

Ochrana krajinného rázu je zakotvena v ust. § 12 zákona č. 114/1992 Sb. Krajinný ráz je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti. Je chráněn před znehodnocením, tj. činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Je definován rysy a znaky, které tvoří jeho jedinečnost a odlišnost, např. morfologií terénu, charakterem vodních toků a ploch, vegetačním krytem a osídlením. Krajinný ráz je souhrnem příznačných znaků, vlastností, jevů a hodnot určité krajiny, vytvářejících její celkový charakter. Charakter krajiny vždy utváří dějinné souvislosti v přírodním rámci.

Dle § 12 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb. může orgán ochrany přírody k ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami zřídit obecně závazným právním předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.

Hlavní zásady navrhované právní úpravy

Navrhované nařízení o přírodních parcích nově **zavádí jednotnou právní úpravu** pro všech 12 přírodních parků na území hl. m. Prahy.

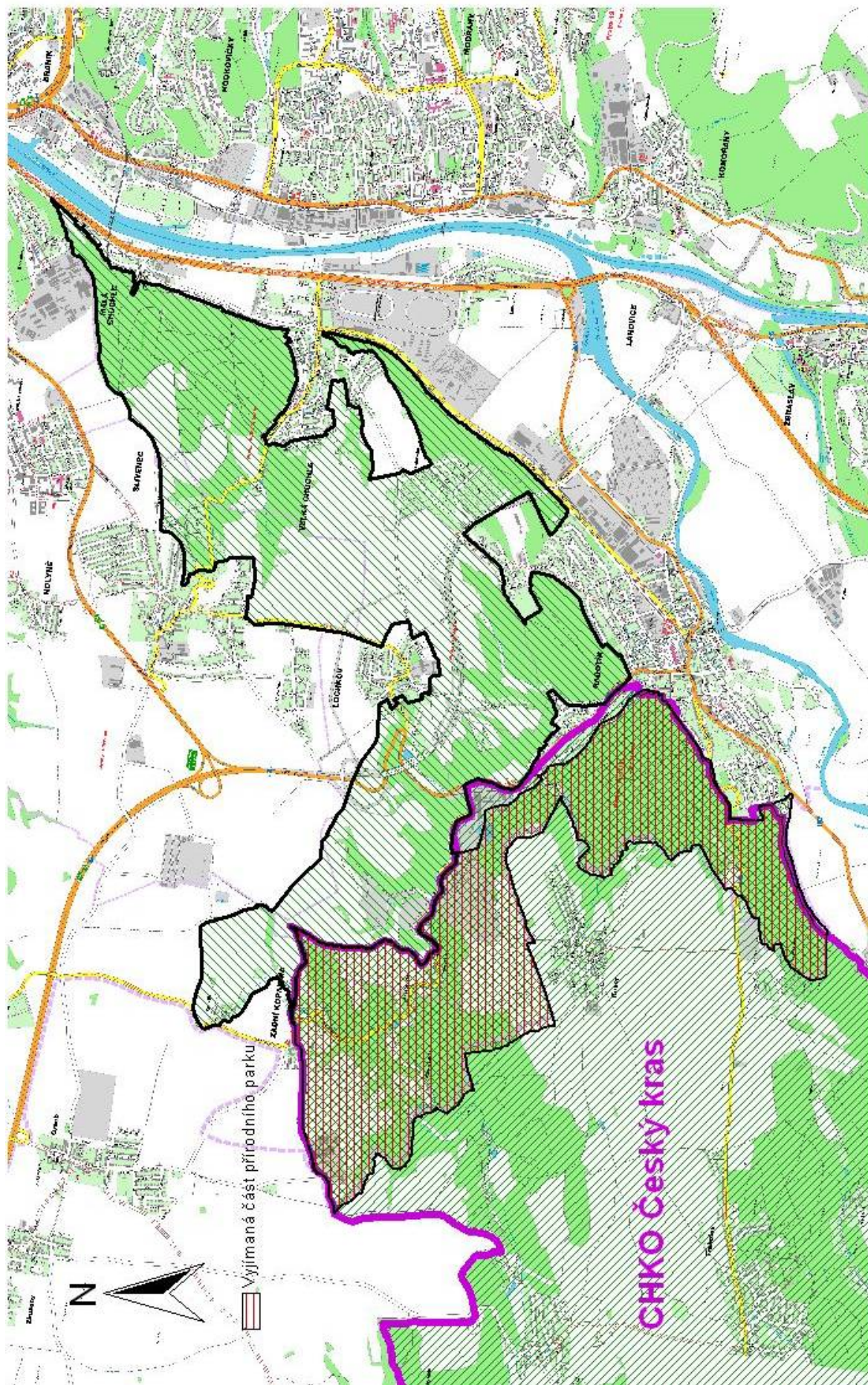
U všech přírodních parků **je doplněno jejich vymezení a jejich charakteristika**. Jedná se o popis přírodních a estetických hodnot, které jsou významné z hlediska ochrany krajinného rázu a které zasluhují z tohoto pohledu ochranu. Nařízení nenavrhuje změnu hranic přírodních parků, s výjimkou přírodního parku Radotínsko - Chuchelský háj (viz příloha č. 1 důvodové zprávy). U tohoto přírodního parku je nutnost změny hranic vyvolána jeho překryvem s chráněnou krajinnou oblastí Český kras, který je v rozporu s ust. § 12 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb., podle něž lze přírodní park zřídit pouze k ochraně krajinného rázu, který není zvláště chráněn podle části třetí cit. zákona. Území zahrnuté do chráněné krajinné oblasti tuto podmínku nesplňuje, protože tato kategorie zvláště chráněného území slouží mj. k ochraně krajinného rázu (na rozdíl od ostatních kategorií, kde proto tento rozpor není). Rovněž kompetenční ustanovení § 77a odst. 2 jednoznačně určuje, že krajské úřady (tj. ani Magistrát hlavního města Prahy) nemohou zřizovat přírodní parky na území národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací a památek a ochranných pásem těchto zvláště chráněných území.

U přírodních parků, jejichž hranice jsou určeny slovním popisem, budou nově hranice jednoznačně vymezeny geometrickými obrazci s přímými stranami, jejichž vrcholy jsou určeny souřadnicemi udanými v jednotné trigonometrické síti katastrální (S-JTSK). Navržené hranice se shodují se zákresem, který v roce 1999 převzal Územní plán sídelního útvaru hl. m. Prahy a který je součástí stávajících územně analytických podkladů ve smyslu stavebního zákona. Zvolená forma určení hranic souřadnicemi udanými v jednotné trigonometrické síti katastrální plně vyhovuje moderním standardům prezentace a uchování dat a je plně kompatibilní s připravovaným novým územním plánem hl. m. Prahy. Pro přehlednost a běžnou použitelnost právního předpisu veřejností jsou v příloze č. 1 navrhovaného nařízení doplněny orientační mapy jednotlivých přírodních parků.

Základní teze ochrany krajinného rázu, ze kterých vyplývá návrh omezení v přírodních parcích, jsou tyto:

- Rozvoj sídelních útvarů zásadně orientovat do současně zastavěného území a do kontaktu se zastavěným územím.
- Rozšiřování zástavby do volné krajiny a do izolovaných poloh umožňovat pouze výjimečně, a to s ohledem na důsledky vlivu na krajinný ráz.
- V krajině s dochovaným krajinným rázem omezit možnost výstavby na pohledově exponovaných a vyvýšených polohách a na terénních horizontech.
- Při rozvoji sídel respektovat dochovanou urbanistickou strukturu, která se významným způsobem podílí na rázu krajiny.
- V cenných lokalitách zachovávat u nové výstavby tradiční charakter sídel i jednotlivých staveb, zejména měřítko, rozměry a hmoty tradiční architektury.

Nový návrh omezení využití území přírodních parků umožňuje dostavbu původních sídelních útvarů prováděnou v souladu s platnou územně plánovací dokumentací při respektování výše uvedených zásad s cílem omezit jejich rozrůstání do volné krajiny. Návrh dále nově umožňuje výstavbu veřejné dopravní a technické infrastruktury, stavby pro zemědělství a lesnictví a pro vodní hospodářství atd. Výše uvedené vymezení staveb, jejichž umístění bude na území přírodních parků povoleno, je v souladu s jedním z cílů územního plánování zakotveným v ust. § 18 odst. 5 stavebního zákona.

Přírodní park Radotínsko - Chuchelský háj (před a po úpravě hranic)